

آن سنگش میخواید بزند ممکن است اجازت کند و سیصد تومان از شما مطالبه کند و الا نفع دیگری ندارد

وقتی که بپردازم اجازت داده شد که سنگها را خودشان درست کنند و بیاورند علامت دولت را روی آن بگذارند دیگر چه اشکالی دارد؟

مگر اینکه بفرمایند علامتی که دولت روی آن میزند پولش را زیاد بگیرد و من گمان نمیکنم دولت نظر استفاده در این خصوص داشته باشد که برای علامت مثلا پنجاه یا هفتاد یا صد تومان پول بگیرد

سنگهایی را که فرمودند ممکن است تهیه کنند و بدولت بدهند در همان ولایات که دولت روی آنها علامت بگذارد

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای مدرس را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد چند فقره دیگر پیشنهاد هست اگر اجازت بفرمائید باشد برای بعد از تنفس

بعضی از نمایندگان - صحیح است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - بقیه پیشنهادها - قرائت می شود

کفیل وزارت معارف - بنده قبلاً خواستم تقاضا کنم که کفترات معلمین فرانسوی را اگر صلاح می دانید برای روز شنبه یا روز یکشنبه جزء دستور فرمائید

رئیس - در موقع تعیین دستور در نظر گرفته میشود

پیشنهاد آقایان میرزا آقاخان و روحی (شرح ذیل قرائت شد)

بنده ماده الحاقیه ذیل را پیش نهاد می کنم

ماده الحاقیه - کلیه سنگها و اوزانی که در این جا قید شده باشد باید همه آنها به مهر رسمی وزارت فوائد عامه که برای این کار تخصیص داده میشود رسیده باشد و سنگها و اوزانی که از خارج وارد شده باشد ولو مطابق با این قانون بنماید ممنوع از استعمال است

رئیس - آقای روحی نیستند؟ آقای میرزا آقاخان

(اجازه)

میرزا آقاخان - برای اینکه این سنگها مثل سایر چیزهای دیگری نشود و در ایران درست کنند و سنگها را از خارج بیاورند بنده این پیشنهاد را کردم که در همین جا درست کنند

رئیس - اگر باین نظر است که آن پیشنهاد آقای مدرس این نظر را تأمین میکند - اگر میخواهید برای بگیریم؟

میرزا آقاخان - خیر

(پیشنهاد آقای سلطان العلماء (شرح ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم - ماده الحاقیه - اوزان و مقادیری که دولت تهیه میکند نباید در موقع فروش بر قیمت تمام شده بیش از نیم عشر اضافه نمایند و اوزان و مقادیری که دیگران تهیه مینمایند برای وضع علامت رسمی دولت نباید بیش از عشر قیمت تمام شده از تهیه کنندگان دریافت نمایند

رئیس - آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - بنده سوءظن بدولت ندارم که این پیشنهاد را کردم نه از راه سوءظن است

ولی همان طوری که در شور اول عرض کردم دولت برای رفاهیت مردم این کار را میکند و ضمناً هم یک فایده خواهد برد چنانکه گفته شده است دولت یک نظری دارد برای این کار که اسباب رفاهیت مردم باشد و در ضمن هم البته منافی خواهد بود آن است که بنده پیشنهاد کردم که دولت این سنگهایی را که میسازد به قدری که تمام شده نیم عشر اضافه کند و بفروش برساند و همینطور هر کسی که یک سنگی را تهیه کرد دولت برای وضع آن علامت رسمی نیم عشر بیش از قیمت تمام شده آن حق دریافت نداشته باشد

رئیس - نزدیک ظهر است و عده هم کافی نیست جلسه را اجازت می فرمائید ختم کنیم؟

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الممالک منشی - معظم السلطان

جلسه ۱۳۶ صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه پانزدهم حوت ۱۳۰۳ مطابق نهم شهر شعبان ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و یک ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم سیزدهم حوت را آقای آقا میرزا جواد خان قرائت نمودند)

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - بنده قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای تهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی -

بنده هم عرض قبل از دستور است - رئیس - آقای حاج سیدالمحققین (اجازه)

حاج سیدالمحققین - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای ضیاءالواعظین (اجازه)

ضیاءالواعظین - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرضی دارم

رئیس - نسبت بصورت مجلس اشکالی نیست؟

بعضی از نمایندگان - خیر وارد دستور بشویم

رئیس - وارد دستور بشویم؟ جمعی از نمایندگان - بلی

رئیس - قانون انتخابات ماده شصت و سه مطرح است قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۶۳ تقسیم نمایندگان ملت نسبت بجمعیت تخمینی ولایات از قرار شرح جدولی است که کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات با موافقت وزارت داخله تدوین و بآخرین قانون منضم خواهد شد

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بعقیده بنده باید در راپرت کمیسیون در جدول انتخابات و طرز حوزه بندیها تجدید نظر شده باشد و ضمیمه این راپورت شود

ولی متأسفانه در این راپرت تجدید نظری در جدول نشده و فقط یک حقی را بخود کمیسیون تخصیص داده اند که اعضاء کمیسیون خودشان بنشینند و حوزه بندی بکنند

این ماده شصت و سه است که میخوانم تقسیم نمایندگان ملت نسبت بجمعیت تخمینی ولایات از قرار شرح جدولی است که کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات با موافقت وزارت داخله تدوین و بآخرین قانون منضم خواهد شد

یعنی این مربوط به مجلس نیست - کمیسیون تجدید نظر خودش با موافقت وزارت داخله این کار را می کند در صورتی که می بایستی تجدید نظری در حوزه بندی و جدول انتخابات کرده و نظریاتشان را بین قانون ضمیمه کرده باشند که حالا آقایان نمایندگان بتوانند در روی آن راپرت مذاکراتی بکنند و مجدداً برگردد بکمیسیون و از برای شورائی تکمیل بشود و به علاوه آنچه که بنده اطلاع یافته ام وزارت داخله با این راپرت موافق نیست وزارت داخله که می بایستی متصدی امور انتخابات باشد و فوق العاده نظریه کارکنان آنوزارت خانه در اجرای این قانون اهمیت دارد موافق با این راپرت نیست و بعقیده بنده باید قبل از همه چیز کسب نظریات وزارت داخله شده باشد و نظریات آنوزارتخانه را در کلیه

این قانون جلب کرده باشند و مخصوصاً بنده در روز اطلاع پیدا کردم که وزارت داخله مخالف با این راپرت است و این ترتیب غریبی است و وزارتخانه ای که باید قانون باین مهمی را اجرا کند موافق نیست

بهر حال این قسمت اشکال ندارد و ممکن است کمیسیون در شورائی کامل نظریه وزارت داخله را جلب کند و البته منم خواهد کرد

بنا بر این بنده معتقدم که شور اول ماده شصت و سه را بگذاریم باشد باین معنی که کمیسیون جدول را تدوین کند و راپورت بدهد و در مجلس مثل سایر مواد داخله بعنوان شور اول مذاکره شود و برگردد بکمیسیون و برای شورائی حاضر شود و الا هیچ معنی ندارد که در سایر مواد این قانون دو شور شود

ولی در جدول و حوزه بندیها اصلاح شود بشود

بهر جهت این ماده باید کاملادرس بود وقت نظر شود مشروط بر اینکه کمیسیون تجدید نظر جدول را تهیه نموده و برای شور اول بمجلس بیاورد

حائری زاده مخبر کمیسیون

یک قسمت نماینده محترم فرمودند راجع باشد بجلب نظر وزارت داخله

عرض میکنم این طرح در دوره بنظر چهارم مجلس تقریباً شور تائیش قریب انتخابات با تمام بود وزارت داخله هم چندان نظر که باز مخالفتی در آن موقع اظهار نکرد یعنی است که در آن حالت نمیگردد

مجلس هم عملاً این عدم دخالت دولت را تصدیق کرده بود

دوره چهارم تمام شد و این قانون رأی دا تا تمام ماند

در این دوره هم از همین نقطه نظر دیگر چندان محتاج ندانستیم که نظریه وزارت داخله را راجع بتمام مواد این قانون جلب تشکیل کنیم

ولی برای اینکه دولت باید این قانون را اجراء کند راپرت که حاضر شد بکنند همان هم برای دولت فرستاده شد که اگر نظریه مخالفی دارد اظهار کند

نمایند وزارت داخله هم که در کمیسیون برای تنظیم جدول حاضر می شود هیچ نظریه تا بحال اظهار نکرده و منتظر است که نظریه آقایان نمایندگان پیشنهاد هائی که آقایان راجع باصلاحات این قانون میفرمایند تمام را مطالعه کرده و بعد یک نظریه اظهار کند که در شورائی ضمیمه این قانون بشود

در قسمت ثانی فرمایشاتشان فرمودند که کمیسیون بی جهت برای خودش یک حقی ثابت کرده است

خیر کمیسیون هیچ حقی برای خودش ثابت نکرده است همان حقی است که

خیر کمیسیون هیچ حقی برای خودش ثابت نکرده است همان حقی است که

خیر کمیسیون هیچ حقی برای خودش ثابت نکرده است همان حقی است که

خیر کمیسیون هیچ حقی برای خودش ثابت نکرده است همان حقی است که

خیر کمیسیون هیچ حقی برای خودش ثابت نکرده است همان حقی است که

جلس بانجمن نظار داده اند و اعتراض هم
ست و این است که باید
باید بآن نشد جدول انتخابات با تقسیم
بند موازین بندها بجزوها دوتا است.

مجلس باید عده و کلاء و تقسیم
بندگان را بجزوهای مختلفه معلوم کند و
ای کلاهی بدهد که ناحیه ساوه - ناحیه کاشان -
ناحیه قم - ناحیه فلان جا فلان جا دارای
یکیل بادو کیل است.

ولی شعب فرعیه که در آن جاهال لازم
ست.

این را کمیسیون باید باتفاق وزارت
باید يك اطلاعات لازمی تهیه کند باید
سبله و کلاهی محل و مأمورین دولت در
محل اطلاعاتی حاصل کند و جدول را بشعب
رعیه تقسیم کند که در کجا باید انجمن
رعیه تشکیل شود و در کجا نباشد این
باید بتوسط وزارت داخله و
باید گان ایالات و ولایات تحصیل
ملا درش بود.

اگر نظر آقا باشد در تبصره ماده
ای شور

در نقاطی که حضور اهالی در يك
برگز برای شرکت در انتخابات معتبر
باشد انجمن نظارت میتواند با اطلاع
حکومت يك یا چند شعبه در نقاط لازمه
نظارت ۹ نفر از معتمدین محل تشکیل و
انتخابات را اعلان و خاتمه دهد این حقی
نظر که بانجمن نظارت داده شده همین حقی
است که بکمیسیون وزارت داخله داده شده
که آن نقاط مختلفه را اگر چنانچه کنج
ت دولت آکاو کردند.

پس از آنکه مجلس بتمام این قانون
قانون رای داد اگر بعضی از نقاط را وزارت
داخله اطلاع پیدا کرد که از قلم افتاده است
به نظر دیگر محتاج برآی جدید مجلس نباشد و آن
وزارت را اضافه کند و انجمن نظار را در آن جا
ن جلب تشکیل دهد و این حق مهمی نیست که از مجلس
سلب شده باشد.

رئیس - آقای طهرانی
(اجازه)

(بعضی از نمایندگان - گفتند

مذاکرات کافی است

بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - رأی میگیریم - آقایانیکه مذاکرات
کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - معلوم میشود کافی است - ماده
۶۴

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۶۴ - همین که نصف بعلاوه يك
نفر از نمایندگان ملت در طهران حاضر
شدند مجلس شورای ملی افتتاح مییابد و
دوش رای ایشان با کثرت مناط اعتبار و مجری
ست که است.

رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی این ماده بعقیده بنده ناقص
است و باید در اینجا قید شده باشد که
دولت مکلف است مجلس را مفتوح
نماید . . .

مدیرس - مجلس خودش مفتوح میشود
مربوط بدولت نیست.

یاسائی - بنده هیچ فرض و تصور
نمیکنم که مجلس خود بخود بیاید و تشکیل
شود.

(همچو نمایندگان)

باید دولت مقدمات و وسائل افتتاح
آن را فراهم بیاورد.

دولت مسئول است و یکی از وظایف
قانونیش این است که وقتی نصف بعلاوه
يك از نمایندگان حاضر شدند مجلس را
افتتاح کند.

بعضی از نمایندگان - اینطور
نیست.

والا چطور میشود مجلس خود بخود
مفتوح شود.

مخبر - بنده خیال میکنم محتاج باین
مذاکرات نبود مجلس خودش افتتاح می یابد
و بدولت ربطی ندارد.

بعضی از نمایندگان - صحیح
است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات
کافی است.

رئیس - ماده ۶۵

(اینطور قرائت شد)

ماده ۶۵ - مدت دوره تقنینیه دو سال
شمسی است و ابتداء آن روزی است که
نمایندگان ۳ ربع از نمایندگان حاضر در
تهران تصدیق شده باشد.

رئیس - آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - اگر چه مطابق قانون اساسی
مدت یک دوره مجلس ۲ سال است ولی این
مانع نیست که بنده عقیده خودم را عرض
کنم.

عقیده بنده این است که ۲ سال خیلی
کم است و باید بر آن افزوده شود زیرا که
تقریباً در هر دوره عملا دیده شده است که
شش ماه صرف گذراندن اعتبارنامه ها و کارهای

مقدماتی مجلس میشود بعد از مدتی هم کمیسیون
يك کارهایی را برای دستور مجلس حاضر
می کنند و يك سال که از عمر مجلس گذشت
آنوقت يك کارهایی برای دستور مجلس

تهیه و حاضر میشود و واقعا مجلس یکسال
درست میتواند کار کند و بسیاری از قوانین
مهمه و لازمه که می باید از مجلس شورای ملی
گذشته باشد و جزء اصلاحات اساسی و

مقدماتی مملکت است هنوز نگذشته برای
اینکه مدت ادوار خیلی کم است.

چندین قانون در دوره چهارم تقنینیه
مطرح بود شور اولش هم تمام شد شور
ثانی هم قریب باتمام بود که دوره مجلس
تمام شد و آن قانون ناتمام ماند و باز این

دفعه از سر گرفته شد.
یکی از آنها همین قانون انتخابات
است.

یکی قانون شورای دولتی است که
مدتی مجلس سر آن صرف وقت کرده و
بالاخره ماند و تصویب نشد.

قانون تجدید نظر در اصلاح بلدیها
همینطور راپرتش حاضر شد و مجلس وقت
مداکره نداشت.

این دوره هم خواهیم دید که يك
قوانینی مثل دوره چهارم در مجلس میماند
برای دوره ششم.

دوره ششم هم باز موفق نمیشود این
قوانینی که در تحت نظر است تصویب بنماید
این قوانین جزء اصلاحات اساسی
است و نمیشود گفت جزو تزیینات اداری

ما است.

برای ساختمان اداری يك مملکت
این قوانین مثل ستون بندها و بی ریزیها
است و اگر ما بخواهیم در این موقع وقت
را تلف نمایم و این اقدامات اولیه و اساسی
را بجا نیاوریم باین زودیها موفق به
اصلاحات نخواهیم شد.

مثلا بیست سال از عمر مشروطیت ما
می گذرد و هنوز يك ماده قانون مجازات
نداریم.

قانون مجازات را دوره چهارم آوردند
بمجلس ولی مجلس وقت نکرد آنرا تصویب
کند و ماند برای این دوره بلکه در این

دوره انشاء الله موفق بشویم که آن را
بگذرانیم.

قانون نظام اجباری را در دوره چهارم
آوردند بمجلس و همینطور ماند برای این
دوره.

همینطور سایر قوانین و بالاخره ما با
این مدت کم امیدواری کاملی نداریم که به
توانیم قوانین مهمه را بگذرانیم و بنده

عقیده دارم که مدت دو سال کم است و باید
بر این مدت افزود که برای دوره ششم مدت
سه سال یا چهار سال هر طور که مجلس
صلاح بداند معین بشود تا آقایان موفق
شوند قوانین اساسی و مقدماتی مملکت را
بگذرانند.

الان بعقیده بنده تمام وزارتخانهها
برخلاف قانون تشکیل شده است و تمام
این وزارتخانهها فاقد قوانین تشکیلاتی
هستند فقط یکی دو وزارتخانه یکی معارف

است که يك قانون اساسی برایش نوشته
شده که برخلاف آن رفتار شده است و يك
ادارات عریض و طویلی تشکیل داده اند
که باید مجلس آنرا اصلاح کند و بالاخره
مجلس باید قانون تشکیلات مالبه را تهیه
کند.

همچنین تجدید نظر در قانون اصول
تشکیل عدلیه بنماید.

همینطور سایر وزارتخانهها را
خلاصه اینکه کارهای مجلس شورای ملی

مملکت خیلی زیاد است و یادویست سال دیگر وقت
لازم دارد و الا اینکه طی تجدید انتخابات
بشود و در هر دوره یکی دو قانون بگذرد
کافی نیست.

مخبر - يك جمله را نماینده محترم
راجع بدو سال فرمودند و فرمودند که ممکن
است با قانون اساسی مخالفت داشته باشد
بنده يك همچو چیزی شنیدم و باید توضیح
بدهم که اینطور نیست.

قانون اساسی ابتدا مدت را دو سال
معلوم کرده بود عده و کلاء را هم صد و
سی و شش نفر طرز انتخاباتشان هم صنفی بود

در تاریخ دوازدهم جمادی الثانیه ۱۳۲۷
یا يك قدری جلوترش يك کمیسیون در
تهران تشکیل شده است که اعضاء آن
کمیسیون آقایان:

فرمانفرما - مشیرالدوله - مؤتمن الملک
مستوفی الممالک - صنیع الدوله - مخبر الملک
و جماعتی دیگر بودند اینها برای اصلاح

این قانون که يك منافاتی با قانون اساسی
ممکن بود پیدا کند نشستند و مراجعه کردند
به آراء عمومی که اجازه بدهند اصلاحاتی
بشود و اگر منافاتی با قانون اساسی دارد
عیوبش مرتفع شود انجمنهای ایالتی و ولایتی

که در آن موقع مشکل بوده است اختیار
اصلاح را به انجمن ایالتی آذربایجان
و اگذار کردند

انجمن ایالتی آذربایجان هم با این
کمیسیون موافقت کرده و اختیار اصلاح
قانون انتخابات را بمجلس دوم داده بر حسب
این جمله که در جلو قانون انتخابات دو
درجه نوشته شده است.

انتخابات اول انتخاب صنفی بود
انتخاباتی که این آقایان قانونش را

نوشته پس از مراجعه به آراء عمومی دو
درجه بود که مجلس دوم هم بموجب آن
قانون تشکیل شد.

در مقدمه این قانون مینویسد:
علیهذا با رعایت ملاحظات مرکز
آذربایجان این نظامنامه تحریر و تنظیم شد

در تحت این ملاحظه که مجلس شورای ملی
بعد از آنکه بمبارکی افتتاح یافت بموجب
اختیاری که در قوانین اساسی برای او مقرر
است در استقراریا جرح و تعدیل هر يك از
مواد نظامنامه آنچه صلاح داند منظور
فرماید.

اختیار تغییر واد اصول قانون اساسی
که منافات با قانون انتخابات داشته باشد
بمجلس دوم داده شده.

مجلس دوم در تاریخ بیست و یکم ذی -
قعدة يك طرح قانونی که در کمیسیون
تفسیر و کمیسیون معارف تنظیم شده بود
و مخبر آن کمیسیون هم آقای ذکاء الملک بود

آورد بمجلس در تحت دو ماده و امتداد
مجلس را رأی دادند و مجلس بآن قانون هم
عمل کرد و مدتی بعد از دو سال هم نشست.
(بعضی از نمایندگان صحیح است)

و اگر هم مدت زیاد شود هیچ منافاتی با قانون اساسی ندارد در مجلس سابق هم رأی منقضی از کمیسیون تجدید نظر داده شد مدت سه سال در نظر گرفته بود که متناسب با انتخاب در در جریان باشد و هر سال تک از کلاهی انتخابان تجدید شود که مجلس دائماً مشکل باشد و تعطیلی بین مجالس پیش نیاید.

اعتراضاتی هم در آن مجلس شد ولی مجلس آنها را قابل توجه ندانست ولی در دوره کمیسیون برای اینکه کلاً نظر به آقایان نمایندگان محترم را اطلاع نداشت باین جهت همان دو سال را در رأی پیشنهاد کرد حالا اگر آقایان پیشنهاد بیشتری دارند بفرمایند بکمیسیون مراجعه شده و در آنجا در مشافهه و تجدید نظر میشود.

جمعیت از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

بعضی از نمایندگان - کافی نیست.

رئیس - رأی می گیریم.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است.

ماده شصت و شش و (اینطور قرائت شد)

ماده شصت و ششم دولت مکلف است شش ماه به آخر دوره تقنینیه مانده وسائل انتخابات جدید را برای کلیه مملکت تهیه بطوری که لا اقل چهار ماه به آخر دوره تقنینیه مانده در کلیه نقاط شروع با انتخاب شود.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - مخالفی ندارم.

بعضی از نمایندگان - خیر.

رئیس - پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال جلال قرائت می شود.

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال - دولت مکلف است شش ماه به آخر دوره تقنینیه مانده وسائل انتخابات جدید را تهیه و در همان موقع لا اقل شش ماه به آخر دوره تقنینیه مانده در تمام نقاط مملکت انتخابات شروع بشود.

ماده شصت و هفت و (بشرح زیر خوانده شد)

ماده شصت و هفتم - مردم میتوانند در يك از منتهین سابق را اگر بخواهند دو مرتبه

انتخاب کنند.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای حاج آقا اسمعیل (اجازه)

حاج آقا اسمعیل عراقی - بنده با عبارتش مخالفم.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - اگر مقصود از این ماده اینست که هر کبلی در حوزه قاننیه خودش با شرط معروفیت محلی میتواند انتخاب شود این توضیح واضح است عیبی نیست مثل اینست که بگوئیم حالا روز است و اگر مقصود اینست که مردم میتواند کسی را که انتخاب شده است بدون رعایت معروفیت مجلس مجدداً انتخاب کنند؟ یعنی وکیل آذربایجان وقتی یک مرتبه وکیل شد از معروفیت مجلس برای دوره بعد مستثنی باشد و دراصفهان هم بتواند وکیل شود.

اگر مقصود از ماده اینست؟ که کاملاً بنده موافقم

ولی اگر اینست که مثلا آقای مدرس دو مرتبه میتواند از تهران انتخاب شوند؟ این توضیح واضح است و گمان نمی کنم لازم بدگر باشد.

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - آقای شیروانی فرمودند این توضیح واضحات است معذک بالین واضح مخالفت فرمودند.

مقصود این ماده است که آزادی مردم را تضمین کرده باشد که هر کس را میل دارند انتخاب کنند خواه اینکه اشخاص سابقاً وکیل شده باشد یا نشده باشد.

راجع بمعروفیت محلی فرمودند آن قسمت مربوط باین ماده نیست و جزء شرایط انتخابات در این قانون ذکر شده فرضاً مردم يك کسی را انتخاب بکنند که او واجد شرایط نباشد البته انتخاب او صحیح نیست پس این اعتراض آقا وارد نیست و جای نگرانی هم نیست.

مخبر - برای اینکه بیشتر روشن شود عرض میکنم چون در ماده پیش منبوسد؛ شش ماه به آخر دوره باید شروع با انتخابات شود.

ممکن بود توهمی شود که وکیل مشغول کار مثلا ممکن است يك اعمال نفوذ هائی بکند و باید او را مجرم کرد؛ برای رفع این توهم ها این ماده نوشته شده است و گمان میکنم ضرر هم ندارد.

دو يك ماده دیگری هم هست که از نظر رفته است نوشته شود و باید آنرا ماده ۶۷ قرار داد.

اینست که با قانون انتخابات مجلس شورای ملی مصوبه بیست و هشتم شوال مطابق بیست و نهم میزان هزار و سیصد و بیست و سه پس از تصویب این قانون ملنی و از درجه اعتبار ساقط است.

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب بنده چون موافق با قانون اساسی هستم از این جهت ... (همهمه بین نمایندگان)

شیروانی کسی مخالف نیست؟

دست غیب - اثبات شیبی که نفي امعدا نمی کند بنده موافقم معنی این نیست که آقایان دیگر مخالفند از این جهت عرض میکنم لازم نیست تمام مواد قانون اساسی را عیناً اینجا نقل کنند.

برای اینکه ماده قانون اساسی این است که هر يك از نمایندگان را میتواند دو مرتبه انتخاب کنند این دیگر لازم بدگر نبود نمیدانم دیگر در کس برای چیست؟ بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است.

رئیس - کافی است؟

بعضی از نمایندگان - بلی - کافی است.

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود. (بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای کازرونی - بنده پیشنهاد می کنم که ماده ۶۷ حذف شود.

پیشنهاد آقای آقا میرزا جواد خان - بنده پیشنهاد میکنم که عبارت ماده ۶۷ باین ترتیب اصلاح شود.

ماده ۶۷ اهالی هر محل میتوانند در يك از منتهین سابق را اگر بخواهند دو مرتبه انتخاب کنند.

پیشنهاد آقای عراقی؛ بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۶۷ در عوض عبارت دو مرتبه مجدداً نوشته شود.

پیشنهاد آقای قائم مقام؛ بنده پیشنهاد میکنم چون مفاد این ماده اخیر در قانون اساسی مصرح است بکلی حذف شود.

پیشنهاد آقای مشارعظم - چون در اصل پنجم قانون اساسی موضوع امکان انتخاب ثانوی نمایندگان تصریح شده است.

بنا بر این ماده ۶۷ بنظر بنده زائد میاید و عقیده دارم.

رئیس دو فقره ماده الحاقیه رسیده است قرائت می شود؛ (بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای یاسائی بنده ماده الحاقیه را پیشنهاد میکنم.

ماده الحاقیه - نمایندگان دوره تقنینیه بالخصوص فقط برای یکبار از طرف ملت حق تجدید نظر در قانون اساسی و متمم آن خواهند داشت و در رأی دهندگان با همه این اختیار آنها انتخاب خواهند کرد.

یاسائی - بیشتر از آزادی که باید سیاست این مملکت هستند چه در داخل و چه در خارج این نظر را در رأی دهندگان که بکلی نظر در قانون اساسی بشود. (همهمه بین نمایندگان)

عراقی - پس همه ندارند.

یاسائی - در دوره ششم هم بنده میدم خیلی از آقایان تشریف داشته اند آنوقت قانون اساسی که اصلاح میشود آقایان خواهند دید که خیلی از مواد قانون اساسی هست که لازم بتجدید نظر است اغلب از مواد قانون اساسی ملغی شده و خیلی هست که فایده ندارد و این مواد که دوره اول و دوره دوم نوشته شده دارای تناقضات و نواقص است از این قانون مطبوعات دستور العمل حکام قانون شکایات ایالات و ولایات قانون انجمنهای ایالتی و ولایتی - اینگونه قوانین ...

یک نفر از نمایندگان - اینها از قانون اساسی است.

یاسائی - قانون اساسی را هم اشخاص که نوشته اند با کدام صلاحیت نوشته اند؟ می هو میکنند.

جمعیت از نمایندگان (بطور مبهمل) خیلی صلاحیت داشته اند. (صدای زنگ رئیس)

یاسائی اشخاصی که قانون اساسی را نوشته اند صلاحیتشان بیش از بنده سایرین نبوده است. (همهمه بین نمایندگان)

یک نفر از نمایندگان - خیلی بیشتر بوده.

(صدای زنگ)

یاسائی - بخصوص این مطلب عقیده بنده این است آقایان مخالف هستند باشند.

(همهمه بین نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

مدرس - منکر مشروطیت نیست میگوئید اصلاً انتخابات نشود.

یاسائی - بنده معتقدم دوره ششم و کلانی که انتخاب می شوند باید سواش که هست بتوانند حق داشته باشند تجدید نظر بنمایند.

بنده با یک قسمتهائی از قانون اساسی از قبیل مجلس سنا مخالفم و عقیده دارم که باید قانون اساسی را از نوع نوشت عقیده ام این است بر طبق مقتضیات امروزی باید تجدید نظر شود.

کنند و بی پنج هزار نفر یا صد هزار نفر و چنانکه همه آقایان تصدیق دارند تقسیمات اولیه را که همدو کلاهیات تقسیم شده است غیر عادلانه بوده است و معلوم نیست از روی چه نظری تقسیم شده است در بعضی جاها زیاد تر دارند بعضی جاها کمتر از روی چه نظر این تقسیمات را کرده اند فعلاً معلوم نیست و البته معلوم است این تقسیمات حوزه بندی هارا نمی توان حق مختص وزارت داخله دانست و نمیتوان حق مختص کمیسیون دانست و نمیتوان حق بالاشراک هر دو دانست و البته باید بمجلس بیاید.

پس در این صورت حوزه بندی هم باید در کمیسیون با نظر وزارت داخله تنظیم شود بیاید بمجلس و ضمیمه بشود و همین طور مثل سایر مواد این قانون شور اولش بشود برای شور ثانی همه این مواد بر گردد به کمیسیون که تجدید نظر بشود باین جهت بنده پیشنهاد میکنم که تا صورت حوزه بندی هارا کمیسیون بانظر وزارت داخله تنظیم نکرده در شور ثانی نمی شود رأی داد.

مخبر - این فرمایشات آقای شریعتی مدار بالینکه صریحاً مخالفت خودشان را با اصلاح قانون انتخابات اظهار می فرمودند هیچ فرقی نداشت و ما بهتر میفهمیدیم تا این فرمایشات را بکنند.

راجع بجدول انتخابات وزارت داخله هنوز اطلاعات خودش را کاملاً تحصیل نکرده و تا شش ماه بآخر دوره مانده هم اطلاعاتش بقدری نیست که يك جدولی بآن شکلی که همه نمایندگان اطمینان داشته باشند ترتیب و بجهت ضمیمه بدارد و ما فقط این اطلاعات ناقص را در شور ثانی ضمیمه رأی می کنیم و تقدیم آقایان می کنیم و آقایان مطالبات بفرمایند و هر نظری هم دارند اظهار کنند پس قانون را نباید معطل کرد که آری فلان ناحیه که توقع وکیل زیادی می کند حق دارد باندارد.

يك جمله دیگری که لازم است بعرض آقایان برسانم این است که کمیسیون خیلی مسرور است اگر آقایان فرمایشی داشته باشند یا پیش نهاداتی باشد یا اصلاحاتی در نظر دارند تشریف بیاورند آنجا نظریه شان را بفرمایند یا مرقوم بفرمایند کمیسیون انحصاری هم بداخلی مجلس نداده پیشنهاداتی هم که از خارج رسیده باز تحت مطالعه قرار داده.

آقای زنجانی که در دوره پیش مخبر کمیسیون بودند ایشان هم يك اطلاعاتی فرستادند آنها را هم کمیسیون طرف توجه قرار داده که در مشافهه بشود.

خوب است آقایان هم که يك اطلاعات خوبی دارند همراهی بکنند و يك قانون خوبی در شور ثانی از کمیسیون بیرون بیاید که مجلس پنجم موفق بشود يك قانون خوبی تصویب کند.

رئیس - آقایانی که پیش نهاد آقای دامغانی را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد.

رئیس - تصویب نشد.

آقای معتمد السلطنه قرائت میشود. (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم لایحه دوازده نفر مستخدمین بلژیکی بعد از اتمام قانون انتخابات در جلسه امروز جزء دستور داد.

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - مسدودی است چند فقره از لوائح کمیسیون بودجه تمام شده و طبع و توزیع هم شده است و یکی از آنها راجع بدوازده نفر مستخدمین بلژیکی است که مسدودی است تمام شده و بالاخره باید تکلیفش از طرف مجلس معین شود و خیلی هم مختصر است و شاید در يك ربع ساعت تمام شود.

لذا بنده پیش نهاد کردم جزء دستور می کنید؟

یاسائی - خیر بنده راجع بدستور عرض دارم.

رئیس - خوب این مسئله دیگر مطرح نمی شود.

اخگر - بنده تقاضای فوریت کرده ام.

رئیس - بفرمایند.

اخگر - گمان میکنم محتاج بتوضیح نباشد که معاملات بین مردم دولت باید تأمین بشود و دولت باید بین مردم اعتبار داشته باشد و امضای دولت پیش مردم معتبر شود و وقتی امضای دولت پیش مردم معتبر شد آن وقت ممکن است يك قدمهای اقتصادی فوق العاده برداشته شود و یکی از دلایلی که در این مملکت شرکت هائی تأسیس نمی شود برای این است که مردم نمی توانند پول خود را بجزیران بیندازند و برای عدم اعتباری است که مردم نسبت بدولت پیدا کرده اند و دولت هم نمیتواند اقداماتی که میخواهد بکنند.

بنابراین بنده پیشنهاد کردم که در این لایحه فقط يك شور شود.

رئیس - آقای زعیم (اجازه)

زعیم - بنده پیشنهادی تقدیم نودم ...

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - چون راجع به اموری است يك شور که بیشتر ندارد ...

بعضی از نمایندگان - دو شور می شود.

کازرونی - خوب در هر صورت بنده این مسئله را یکی از مسائل فوری و فونی نمی دانم که بگوئیم يك شور بشود چه اهمیتی

دارد اگر در آن دو شور بشود؟

رئیس - رأی می گیریم بقوربت آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند. (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

آقای معتمد السلطنه قرائت میشود. (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم لایحه دوازده نفر مستخدمین بلژیکی بعد از اتمام قانون انتخابات در جلسه امروز جزء دستور داد.

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - مسدودی است چند فقره از لوائح کمیسیون بودجه تمام شده و طبع و توزیع هم شده است و یکی از آنها راجع بدوازده نفر مستخدمین بلژیکی است که مسدودی است تمام شده و بالاخره باید تکلیفش از طرف مجلس معین شود و خیلی هم مختصر است و شاید در يك ربع ساعت تمام شود.

لذا بنده پیش نهاد کردم جزء دستور می کنید؟

یاسائی - خیر بنده راجع بدستور عرض دارم.

رئیس - خوب این مسئله دیگر مطرح نمی شود.

اخگر - بنده تقاضای فوریت کرده ام.

رئیس - بفرمایند.

اخگر - گمان میکنم محتاج بتوضیح نباشد که معاملات بین مردم دولت باید تأمین بشود و دولت باید بین مردم اعتبار داشته باشد و امضای دولت پیش مردم معتبر شود و وقتی امضای دولت پیش مردم معتبر شد آن وقت ممکن است يك قدمهای اقتصادی فوق العاده برداشته شود و یکی از دلایلی که در این مملکت شرکت هائی تأسیس نمی شود برای این است که مردم نمی توانند پول خود را بجزیران بیندازند و برای عدم اعتباری است که مردم نسبت بدولت پیدا کرده اند و دولت هم نمیتواند اقداماتی که میخواهد بکنند.

بنابراین بنده پیشنهاد کردم که در این لایحه فقط يك شور شود.

رئیس - آقای زعیم (اجازه)

زعیم - بنده پیشنهادی تقدیم نودم ...

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - چون راجع به اموری است يك شور که بیشتر ندارد ...

بعضی از نمایندگان - دو شور می شود.

کازرونی - خوب در هر صورت بنده این مسئله را یکی از مسائل فوری و فونی نمی دانم که بگوئیم يك شور بشود چه اهمیتی

رایس گرفتند.

مختبر - فقط شما امضای خود را پس گرفتید صورتش توی جیب بنده است.
مقصود پیشنهاد کنندگان اینطرح این بوده است که يك شخصی که عملیات او بواسطه يك شرکتی که با منابع خارجی دارد اسباب نگرانی است از دولت تقاضای امتیازی کرده بود و در تحت يك تاثیراتی آن امتیاز بمجلس آمد.
و اینکه آقای آقا سید یعقوب اظهار کردند لایحه دولت آمده است لوابیح زیاد از طرف دولت بمجلس میآید.

این اصلاحاتی که شما نسبت بکلیات و مواد پیش نهاد میکنید همه مخالف لایحه دولت است و کرا را همین مجلس در يك مواقعی لوابیح دولت را رد کرده است بنا بر این بنده تصور میکنم يك اشخاصی هستند که بر حسب عقیده مخالف هر انحصاری میباشد و این اشخاص با تمام قوای خود در تعقیب اینطرح ایستاده اند.
اما اینکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند یاد کوبه رفته اند و آنجاها را دیده اند ولی اینجا مخارج لازم زیادی دارد خیر، اینطور نیست و مخارج زیادی لازم ندارد.

السامه در لاهیجان يك خانه ای است متعلق بیک زنی است که يك اولادیتیمی هم دارد.

همین خانه يك چاه نفتی که امروز نفت اورا در میآورند و چراغ روشن می کنند همینطور در لنگرود و سایر اطراف گیلان بنا بر این بنده تصور میکنم خود آقای آقا سید یعقوب که عضو کمیسیون قواید عامه هستند خوب بود مخالفت خود را محفوظ می داشتند تا زمانی که اینطرح بکمیسیون قواید عامه برود

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب تقاضا کرده اند جلسه ختم شود.
(همه به بین نمایندگان)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده بعد از رای پیشنهاد میکنم.

رئیس - يك نفر باید بیاید تا بشود رای گرفت.

(در این موقع آقای آقا سید یعقوب هم از مجلس خارج شدند)

رئیس - خوب جلسه را ختم میکنیم رای در این موضوع میماند برای روز شنبه در درجه اول.

بعد در زمانی تقاضائی که آقای کفیل معارف کرده اند.

رایرت کمیسیون معارف راجع به استخدام يك نفر معلمه برای دارالمعلمات بعد اگر تقاضاهای دیگری دارید بفرمائید چون عده کافی نیست روز شنبه رای می گیریم.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی :

مؤمن الملك

منشی : علی اقبال المالك

منشی : معظم السلطان

جلسه صدوسی و هفت

صورت مشروح مجلس

یوم شنبه هفدهم برج

حوت ۱۳۰۳ مطابق

یازدهم شعبان ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤمن الملك تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم پنجشنبه یازدهم حوت را آقای آقا میرزا جوادخان قرائت نمودند)

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای اخگر

(اجازه)

اخگر - بنده هم قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - عرض بنده هم قبل از دستور است

رئیس - آقای امیرحشمت

(اجازه)

امیرحشمت - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای عماد السلطنه

(اجازه)

عماد السلطنه - بنده راجع بدستور عرض دارم.

رئیس - آقام نظام التولیه

نظام التولیه قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین

ضیاء الواعظین - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای رهنما

(اجازه)

رهنما - عرض بنده هم قبل از دستور است.

رئیس - در صورت مجلس مخالفی نیست؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - تقریباً از اول دوره چهارم گذر حقیقت بعد از جنگ عمومی دنیا باشد در کلیه دنیا مسئله اقتصاد يك اهمیت فوق العاده پیدا کرد و بالخصوص در ایران که از اول دوره چهارم چه در میانه مردم وجه در مجلس شورای ملی مسئله اقتصادیات اهمیت فوق العاده پیدا کرده است